

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 9C/137/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115208121
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8115208121.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci žalobcu: Cetelem Slovensko a.s., so sídlom Panenská 7, Bratislava, IČO: 35 787 783, právne zastúpeného JUDr. Helena Strachotová, usadená euroadvokátka, so sídlom Hviezdoslavova 7, Martin, proti žalovanému: T. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, U. o zaplatenie 1009 € s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 657,56 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % zo sumy 88,42 € od 05.03.2014 až do zaplatenia.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Dlžná suma spolu s prísl. uvedené vo výroku č. I. sa povoľujú žalovanému splácať v mesačných splátkach vo výške 50 € splatných vždy do 25. dňa toho-ktorého kalendárneho mesiaca, počnúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po kalendárnom mesiaci, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, a to tak, že pri omeškaní čo len jednej splátky stáva sa zročným celé dlžné plnenie.

IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v prospech jeho právneho zástupcu JUDr. Heleny Strachotovej náhradu iných trov konania vo výške 18,50 € a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Návrhom došlým súdu dňa 07.04.2015 sa žalobca domáhal na žalovanom zaplatenia sumy vo výške 10009 €, spolu

- so zmluvným úrokom vo výške 44,50 % ročne zo sumy 763,44 € od 04.03.2014 do zaplatenia,

- s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 1009 € od 05.03.2014 až do zaplatenia.

Žalobca žalobou uplatnený nárok požadoval na tom skutkovom základe, že na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 22.06.2013 poskytol žalovanému úver vo výške 778 €.

Keďže žalovaný tento dlh nesplácal riadne a včas, žalobca listom zo dňa 07.03.2014 ku dňu 04.03.2014 predčasne zosplatnil úver.

Žalovaný sa k žalobe písomne nevyjadril, na pojednávaní uviedol, že uzavretie zmluvy sprostredkoval v obchode NAY T. Č., ktorý uviedol nepravdivé údaje o jeho zamestnaní a príjme, pričom žalovaný v predajni obdržal televízor.

Súd vykonal dokazovanie obsahom listín tvoriacich súdny spis a s prihliadnutím na tvrdenia účastníkov konania zistil nasledujúce:

Dňa 22.06.2013 uzatvoril žalobca ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom Zmluvu o spotrebiteľskom úvere a Zmluvu o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydanie kreditnej karty a rámcovú zmluvu o poskytovaní platobných služieb (čl. 5 - 6).

Podľa tejto zmluvy poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 778 €, ktorý mal splácať mesačnými splátkami vo výške 46,44 €, pričom úver bol splatný v 30. mesačných splátkach. Splatnosť 1. mesačnej splátky bola 15.07.2013 a konečná splatnosť úveru bola 15.12.2015. Výška úrokovej sadzby bola dohodnutá na 44,50% ročne, RPMN mala uvedenú výšku 54,79%, priemerná RPMN 48,52% a celková čiastka k zaplateniu predstavovala výšku 1302,30 €.

Podľa Časti 3. bodu 4.4. zmluvy, ku dňu účinnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru/revolvingového úveru, alebo odstúpenia od ZoSÚ/ZoRSÚ, alebo výpovede ZoSÚ/ZoRSÚ je splatný celý dlh klienta voči Cetelemu. Nesplatená istina úveru/revolvingového úveru je až do dňa jej úplného splatenia úročená podľa úrokovej sadzby dohodnutej v ZoSÚ/ZoRSÚ, t. j. klient je povinný zaplatiť úroky od doby poskytnutia úveru/revolvingového úveru do vrátenia peňažných prostriedkov v celom rozsahu.

Podľa Časti 3. bodu 4.1 zmluvy, v prípade, ak klient nespláca poskytnutý úver/revolvingový úver riadne a včas, ak klient poskytol Cetelemu nepravdivé údaje, ak bolo na majetok klienta alebo manžela/ku klienta začaté exekučné konanie, ak klient riadne a včas nespláca svoje ďalšie záväzky voči Cetelemu alebo iným veriteľom, je Cetelem oprávnený:

- a) vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru/revolvingového úveru, t.j. požadovať splatenie úveru/revolvingového úveru vrátane príslušných úrokov a poplatkov v lehote a s účinnosťou, ktorú Cetelem určí v oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti,
- b) odstúpiť od ZoSÚ/ZoRSÚ s okamžitou platnosťou,
- c) vypovedať ZoSÚ/ZoRSÚ; výpovedná doba je 2 mesiace a začína plynúť v prvý deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bola klientovi výpoveď zaslaná,
- d) pozastaviť ďalšie čerpanie úveru/revolvingového úveru.

Listom zo dňa 07.03.2014 žalobca oznámil žalovanému vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru z dôvodu omeškania s jeho splácaním a zároveň uviedol, že žalovaného vyzýva na úhradu dlžnej sumy vo výške 1009 €, zloženej z úverovej istiny vo výške 763,44 €, dlžných úrokov, poplatkov a poisťného vo výške 206,86 € a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 38,70 €.

V špecifikácii pohľadávky doručenej súdu dňa 23.07.2015 žalobca uviedol, že žalovaný na predmetný úver zaplatil sumu 46,44 €.

Pri svojom rozhodnutí vychádzal súd z nasledujúcich úvah:

Podstatné náležitosti zmluvy.

Podľa § 9 ods. 2 písm.k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom ku dňu 19.07.2012 - Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/20100301.html>> musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

Podľa § 11 ods.1 písm.a) zákona č. 129/2010 Z.z. - Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>> a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k) <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>>, r) <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>> a y) <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>> a § 10 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>>.

K predmetnému ustanoveniu krajské súdy vo svojej rozhodovacej činnosti zaujali nasledujúce stanovisko:

KS v Trnave, sp. 10Co/158/2013 zo dňa 18.02.2014 - Zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž okrem všeobecných náležitostí (odkaz na § 43 O. z. - pozn. odvolacieho súdu i priamo v zákonom ustanovení) musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; treba mať za to, že takéto náležitosti sú obligatónnymi (povinnými), s následkom v podobe považovania poskytnutého úveru za úver bezúročný a bez poplatkov (v prípade absencie uvedených náležitostí). Nemôže tak byť žiadnej pochybnosti o tom, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy z prejednávanej veci bolo tiež uvedenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva potom zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom. Naplneniu uvedeného účelu preto nemôže učiniť zadosť zmluva neobsahujúca aj vyčíslenie výšky splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (u každej takejto čiastkovej položky), čo je navzdory odchylnosti takejto (úpravy úročenia spotrebiteľských úverov od úročenia úverov všeobecne) práve dôkazom zvýšenej pozornosti venovanej ochrane spotrebiteľa, ktorý by takto nemal byť pri rozhodovaní sa, či zmluvu uzavrie, zavádzaný ani problematickým údajom o úrokoch, z ktorého nebude schopný vyvodiť, aké bude skutočné navýšenie sumy reálne mu poskytnutej a teda i celková cena, za ktorú si požičiava a ktorú takto bude povinný veriteľovi vrátiť.

KS v Prešove, sp. zn. 7Co/220/2014 zo dňa 27.11.2014 - Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcou z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. je i to, že táto zmluva musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. V zmluve absentuje rozlíšenie jednotlivých splátok na istinu, úroky a iné poplatky a je v nej uvedená len jednotná suma splátky bez tohto rozlíšenia. Tento nedostatok spôsobuje, že spotrebiteľský úver sa posudzuje ako bezúročný a bez poplatkov. Tieto zistenia zo strany žalovaného v jeho opravnom prostriedku vôbec spochybnené neboli. Preto aj za predpokladu platného dojednania výšky úrokov pre absenciu jednej z náležitostí vyžadovanej ustanovením § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z. z. žalovanému nevzniklo právo na úroky dohodnuté v zmluve. Ak žalobca zaplatil i úroky, na ktoré žalovanému právo nevzniklo, na strane tohto účastníka minimálne vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu podľa ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

KS v Trnave sp. zn. 10CoE/313/2010 - každý z atribútov vyjadrený v zákone slovami suma, počet a termíny splátok sa viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež prípadne iným poplatkom. Je teda zrejmé, že predložená Úverová zmluva žiadne takéto rozčlenenie neobsahuje, preto aj z tohto dôvodu je táto Úverová zmluva bezúročná a bez poplatkov.

KS v Trenčíne sp. zn. 6Co/523/2014 - Účelu úpravy spotrebiteľského práva (ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a jeho ochrana ako slabšieho účastníka právneho vzťahu) zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i/ zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý každý z údajov vyjadrených v zákone slovami „výška, počet a termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených položiek teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k poplatkom. Uvedený účel nespĺňa zmluva, ktorá neobsahuje aj vyčíslenie výšky splátok istiny, výšky splátok úrokov a výšky splátok iných poplatkov (u každej takejto čiastkovej položky). Len takýto výklad požiadavky zákona spĺňa účel spotrebiteľského práva to zvýšená pozornosť venovaná ochrane spotrebiteľa (ktorý by takto nemal byť zavádzaný ani problematickým údajom o úrokoch, z ktorého nebude schopný vyvodiť, aké bude zavádzaný ani problematickým údajom o úrokoch, z ktorého nebude schopný vyvodiť, aké bude skutočné navýšenie sumy poskytnutého úveru a teda i celková cena, za ktorú si požičiava a ktorú takto bude povinný veriteľovi vrátiť).

Keďže žalobcom predložená úverová zmluva neobsahuje rozpis splátok na ich jednotlivé súčasti, je poskytnutý úver bez úrokov a bez poplatkov.

Nedodržanie postupu podľa § 53 ods.9 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 53 ods.9 OZ - Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Realizáciu upozorňujúcej výzvy pred zosplatením žalobca ani na výzvu súdu nepreukázal, následkom čoho je neplatnosť predčasného zosplatenia úveru.

Skúmanie bonity žalovaného

Podľa § 7 zákona č. 129/2010 Z.z.

Ods.1 - Veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Povinnosť podľa prvej vety sa považuje za splnenú, ak je splatenie spotrebiteľského úveru v celom rozsahu zabezpečené peňažnými prostriedkami alebo cennými papiermi; tým nie je dotknuté ustanovenie § 17 ods. 3 <<https://www.slov-lex.sk/static/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20111201.html>>.

Ods.2 - Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom

Podľa § 11 ods.2 zákona č. 129/2010 Z.z. - Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20150930?ucinnost=21.01.2013>>, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20150930?ucinnost=21.01.2013>> sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20150930?ucinnost=21.01.2013>> sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je.

Výzvou zo dňa 17.08.2015 požiadal súd žalobcu o zaslanie dokladov, na základe ktorých bola preverovaná bonita žalovaného.

Keďže žalobca súdu žiadne doklady nezaslal, nepreukázal konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods.1, čoho následkom je bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru a neplatnosť predčasného zosplatenia úveru. Takýmto konaním nie je uvedenie príjmu klienta bez jeho preukázania a bez požadovania preukázania nákladov klienta na živobytie a prípadných záväzkov ovplyvňujúcich jeho bonitu.

Priznané plnenie.

Žalovanému bola poskytnutá istina vo výške 778 € a vrátená bola ku dňu rozhodovania súdu suma 46,44 €.

Vychádzajúc z rozpisu splátok poskytnutého žalobcom a z bezpoplatkovosti a bezúročnosti úveru, započítal súd sumu zaplatenú žalovaným nasledujúco:

- splátka č. 1 s dátumom splatnosti 15.07.2013 - zaplatená istina 14,56 € + poistné 1,02 €,
- splátka č. 2 s dátumom splatnosti 15.08.2013 - zaplatená istina 15,10 € + poistné 1,06 €,
- splátka č. 3 s dátumom splatnosti 15.09.2013 - zaplatená istina 14,70 € (predpísaná istina 15,66 €.

Ku dňu rozhodovania súdu mala byť zaplatená istina po splátku č. 28 splatnú dňa 15.10.2015 vo výške 695,74 €. Skutočne však bola zaplatená istina iba vo výške 44,36 €, preto dlžná istina predstavuje sumu 651,38 €.

Pokiaľ ide o poisťné, ktoré nemožno zahrnúť pod poplatky, toto žalobcovi patrí bez ohľadu na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (Podľa § 2 písm.g) zákona č. 129/2010 Z.z. - celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; do celkových nákladov patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to najmä poisťné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí takejto doplnkovej služby, aby získal spotrebiteľský úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok.).

Žalobca požadoval poisťné vo výške 21,21 € (č.l. 20,21), teda poisťné za 7 splátok splatných v období od 15.08.2013 do 15.02.2014 (splátky č. 2 - 8).

Podľa Úverovej zmluvy bolo poisťné vo výške 6,99% zo splátky bez poistenia, teda 6,99 % zo sumy 46,44 €, čo predstavuje 3,03 €.

Keďže však splátka vzhľadom na vyššie uvedené bola tvorená iba istinou, suma istiny za splátky 2. - 8. predstavuje výšku 118,22 € a poisťné 6,99%, tak predstavuje výšku 8,26 €. Keďže do rozhodnutia súdu žalovaný zaplatil poisťné vo výške 2,08 €, poisťné je dlžné vo výške 6,18 €.

Priznané plnenie umožnil súd žalovanému, ktorý žije iba zo sociálnych dávok a príjmu z brigád zaplatiť v mesačných splátkach vo výške 50 €.

Úroky z omeškania

Žalobca požaduje úroky z omeškania od dňa 05.03.2014. Vychádzajúc z rozpisu splátok poskytnutého žalobcom je zrejmé, že k tomuto dňu žalovaný bol v omeškaní so zaplatením istiny vo výške 88,42 € (istina zo splátky č. 3 vo výške 0,96 € - istina zo splátky č. 8).

Pokiaľ ide o úroky z omeškania, tak tie žalobcovi patria na základe aplikácie

§ 517 ods.1 Občianskeho zákonníka - Dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

§ 517 ods.2 Občianskeho zákonníka - Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

§ 3 NV SR č. 87/1995 Z.z. - Výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Základná úroková sadzba ECB k začiatku omeškania je vo výške 0,25 % ročne a výška úrokov z omeškania tak je 5,25% ročne.

Náhrada trov konania.

Žalobca požadoval zaplatenie istiny 1009 € a priznaná mu bola suma 657,56 €. Úspech žalobcu tak predstavuje 65%, neúspech 35% a čistý úspech 30%.

Trovy konania žalobcu spočívajú v zaplatenom súdnom poplatku 60,50 € a 30% z toho predstavuje sumu - 18,15 €.

Pokiaľ ide o požadovanú náhradu trov právneho zastúpenia k tejto súd uvádza - NS SR vo veci sp. zn. 4 M Cdo 21/2009 uviedol, že: „Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania

v spore. Účelnost' je vlastnost' procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnost' spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelné vynaloženie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne.“

Procesný súd v danej veci dospel k záveru, že jediným účelným nákladom, ktorý žalobcovi (ktorý mal v konaní plný úspech) v konaní vznikol, bolo zaplatenie súdneho poplatku. Náhradu nákladov konania spojených so zastupovaním advokátom procesný súd žalobcovi nepriznal, pretože sa nejednalo o náklady účelne vynaložené. Procesný súd nijako nespochybňuje právo žalobcu na zastúpenie advokátom (§ 25 O.s.p.) a v priebehu konania ho rešpektoval. Právo účastníka na zastúpenie advokátom na strane jednej a právo na náhradu nákladov konania s tým spojených na strane druhej sú práva, ktoré síce spolu úzko súvisia, avšak nie sú nerozlučne spojené. Merítkom účelnosti uvedeným v § 142 ods.1 O.s.p. je preto nevyhnutné pomerovať všetky náklady, ktoré účastníkovi v priebehu konania vznikli, teda aj náklady vynaložené účastníkom v súvislosti s jeho zastúpením advokátom. Na posudzovanie účelnosti nákladov právneho zastúpenia nemožno rezignovať len preto, že účastník pri zastúpení advokátom realizuje svoje právo na právnu pomoc.

Procesný súd náklady zastúpenia žalobcu advokátom považuje za neúčelné po zistení, že sa jednalo o vec typovo veľmi jednoduchú po skutkovej i právnej stránke, pričom k uplatňovaniu týchto nárokov žalobcom dochádza vzorovou žalobou, v ktorej sa menia iba identifikačné údaje žalovanej strany a výška dlhu. Vyplňovanie týchto žalôb je rutinnou činnosťou, nevyžadujúcou odborné znalosti.

V rámci argumentácie poukazuje súd ďalej na

- nález Ústavného súdu ČR z 25. júla 2012, sp. zn. I.ÚS 988/2012, podľa ktorého typový spôsob uplatnenia pohľadávky je dôkazom toho, že účelom právneho zastúpenia nie je poskytovanie právnej pomoci, ale parazitovanie na drobných pohľadávkach voči občanom, ktoré sú umelo navyšované do nezmyselnej výšky za účelom zabezpečenia ľahkého zárobku. Takéto správanie je zneužitím práva na zastúpenie advokátom, resp. dokonca procesnou šikanou, a preto takéto trovy konania nemožno priznať, hoci bol účastník vo veci samej úspešný.

- nález Ústavného súdu ČR vo veci sp. zn. III. ÚS 2985/14, podľa ktorého: „Právo žalujúcej strany domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta nezbavují obecný soud povinnosti brát na zřetel všechny relevantní okolnosti pro posouzení výše účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohľadávky.

Relevantní okolnosti je třeba vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně, s respektem k výkladu provedeným Ústavním soudem ohledně posuzování výše nákladů v tzv. formulářových žalobách, kdy je vedle obecně použitelných obrátů prováděna jen konkretizace osobních údajů žalované strany, čísla linky prostředku hromadné dopravy, data jízdy, variabilního symbolu tzv. hlášenky revizora a kopie této listiny.

Pokud by obecný soud nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu, které mohly mít vliv na výši účelně vynaložených nákladů žalobce při vymáhání bagatelní pohľadávky, porušil by svým postupem právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny, a to tím spíše pokud takové okolnosti neúspěšná strana namítala (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012 sp. zn. II. ÚS 3011/11). Relevantní okolnosti však nelze toliko slovně zohlednit, nýbrž je třeba je rovněž vyhodnotit ústavně konformním způsobem, tedy racionálně a srozumitelně.

Právě této povinnosti krajský soud v napadeném rozhodnutí nedostál. Jeho závěru, že žalující stranou podaný návrh nelze hodnotit jako tzv. formulářovou žalobu, neboť obsahuje konkrétní žalobní tvrzení, nemůže Ústavní soud přisvědčit ani při maximální zdrženlivosti stran prosazování svého vlastního hodnocení dílčích skutečností posuzovaného řízení. Jak vyplývá ze spisového materiálu, lze z obsahu původního návrhu považovat, vedle osobních údajů stěžovatelky, za konkrétní žalobní tvrzení pouze uvedení linky hromadné dopravy, kterou stěžovatelka měla cestovat bez platného dokladu, datum, kdy se tak mělo stát, variabilní symbol tzv. hlášenky revizora a kopii této listiny. Všechny ostatní údaje a tvrzení lze považovat za obecně uplatnitelná ve všech obdobných sporech, kterých žalující strana musí jako provozovatel hromadné dopravy v krajském městě vést dlouhou řadu. Tak je v judikatuře Ústavního soudu chápána formulářová žaloba (srov. např. bod 28 nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012 sp. zn. I. ÚS 3923/11). Uvedený skutkový závěr krajského soudu lze proto považovat za tzv. extrémně rozporný s provedenými důkazy, neboť jej při žádné rozumné interpretaci nelze považovat za správný. Toto hodnocení je přitom v zásadě jediným konkrétním tvrzením, o němž krajský soud opírá svůj závěr o účelnosti nákladů vynaložených žalující stranou za právní zastoupení. Zbytek odůvodnění představuje

toliko argumentace obecnými právními principy, dle nichž "žalující má právo domáhat se svého nároku u soudu a využít k tomu služeb advokáta". Taková tvrzení nelze nijak zpochybnit, nejsou však bez dalšího dle Ústavního soudu jakkoliv relevantní pro posouzení účelnosti účastníkem vynaložených nákladů řízení. Kritérium účelnosti je přitom pro přiznání náhrady nákladů řízení zcela klíčové, přičemž Ústavní soud ve výše zmíněné ustálené judikatuře opakuje názor, že soudní vymáhání bagatelních pohledávek není možné brát jako v podstatě bezpracný způsob generování nepřiměřeného zisku, ať už společnostmi zabývajícími se skupováním pohledávek, či právních zástupců napojených na společnosti, které se vymáháním bagatelních pohledávek zabývají v podstatě denně."

- nález Ústavního soudu ČR ve věci sp. zn. I. ÚS 3372/11, podle kterého: „Právní řád a jeho interpretace Ústavním soudem soudům zachovává prostor, aby ve svých rozhodnutích zohlednily nejen okolnosti průběhu řízení, ale i případné chování účastníků a jejich poměry konstituované ještě před jeho zahájením (viz ustanovení § 143, § 147 odst. 1, § 150 a § 151 odst. 2 o. s. ř.). Soudy při rozhodování o náhradě nákladů řízení jsou povinny posoudit účelnost právního zastoupení žalobce, zvláště ve specifických případech, kdy jde

- za prvé o řízení, v němž proti rozsudku nalézacího soudu není odvolání přípustné (řízení o tzv. bagatelní věci),

- za druhé jednotlivé žaloby se v zásadě liší jen údaji o žalovaných a žalované částce (jde o tzv. formulářovou žalobu),

- za třetí jde o pohledávky ze smluv, kde jednou ze stran byl spotřebitel,

- za čtvrté jde o smlouvu, nebo podmínky jiného právního důvodu k plnění, při nichž je spotřebitel fakticky vyloučen z možnosti sjednat si je s jiným obsahem (typicky půjde zejména o smlouvy o přepravě, dodávce tepla nebo energií, spotřebitelském úvěru, běžném účtu, o poskytování služeb informační společnosti, o poskytování služeb elektronických komunikací, o pojistné smlouvy, o regulační poplatky podle zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů).“

Aktuálne dospel NS SR pri posudzovaní otázky náhrady trov konania v hromadných veciach v rozhodnutí sp. zn. 6 M Cdo 5/2013, k nasledujúcemu záveru: „Trovky konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v Slovenskej republike nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Treba súhlasiť s názorom, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (včítane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy nevyvaložil účelne, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy ktoré vynaložil v tejto súvislosti nemožno považovať za trovy účelné. Pokiaľ teda súdy nižších stupňov dospeli k takémuto záveru a vedľajšiemu účastníkovi nepriznali náhradu trov konania, ich rozhodnutia (v tomto smere) sú správne.“ Uvedený právny záver platí podľa procesného súdu aj vo vzťahu k účastníkovi konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne v 2 vyhotoveniach na Okresný súd Prešov, pričom odvolanie musí mať náležitosti uvedené v ust. § 205 ods. 1 a 2 O. s. p..

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak odporca dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, navrhovateľ môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.